

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3090/2025. (III. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 135. § (2) bekezdés *l*) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője (dr. Fodor T. Gábor ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 135. § (2) bekezdés *l*) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte a 123. § (5) bekezdés *e*) pontjára tekintettel, mivel az sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését (kellő felkészülési idő követelménye).
- [2] 1.1. Az indítványozó (alperes) és a felperes szakszervezet között kollektív szerződés részleges érvénytelensége iránt per volt folyamatban. A Budapest Környéki Törvényszék Munkaügyi Kollégiuma 25.M. 70.259/2023/20. számú ítélete a felperes keresetét elutasította, a Fővárosi Ítélőtábla mint másodfokú bíróság 1.Mf.31.063/2024/9. számú ítélete az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [3] A bírói döntések alapja egyebek között az volt, hogy a felperes szakszervezetnek a jelen esetben nincs keresetelési joga, vagyis olyan igényt kívánt érvényesíteni, amely nem őt illeti meg; a másodfokú bíróság „mellőzte az elsőfokú ítélet indokolásból a kollektív szerződés részleges érvénytelenségének érdemi elbírálását és a részleges érvénytelenség egy időszakra szóló megállapítását, továbbá a felek erre vonatkozó fellebbezési hivatkozásait sem vizsgálta, és nem foglalt állást az érvénytelenség kérdésében. Ebből kifolyólag a másodfokú bíróság szerint irreleváns volt az alperes hivatkozása az általa állított alkotmányellenes rendelkezésre.”
- [4] Az indítványozó perbeli jogi képviselője a Fővárosi Ítélőtábla 1.Mf.31.063/2024/9. számú ítéletét 2024. július 8-án vette át.
- [5] 1.2. Az indítvány lényege az alábbiak szerint foglalható össze.
- [6] Az indítványozó – az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján – a 2024. szeptember 4-én, határidőben benyújtott alkotmányjogi panaszában azt kérte az Alkotmánybíróságtól, hogy állapítsa meg az Mt. 135. § (2) bekezdés *l*) pontjának – az Mt. 123. § (5) bekezdés *c*) pontjára tekintettel – alaptörvény-ellenességét és a sérelmezett rendelkezést semmisítse meg.
- [7] Az Mt. 135. § (2) bekezdése alapján kollektív szerződés a 123. § (5)–(6) bekezdésben foglaltaktól csak a munkavállaló javára térhet el. A 123. § (5) bekezdés *c*) pontja szerint kollektív szerződés rendelkezése esetén a szabadság egynegyedét legkésőbb az esedékességet követő év március 31-ig adhatja ki.
- [8] Az indítványozó előadta, hogy az Mt. szabadságra vonatkozó egyes szakaszai 2023. január 1-jétől módosultak. Az Mt. 2023. december 31-ig hatályos 123. § (5) bekezdés *c*) pontja, együtt olvasva a 135. § és 277. § (2) bekezdésének rendelkezéseivel, azt az értelmet adta ki, hogy kollektív szerződés – eltérő rendelkezés hiányában – a munkavállaló előnyére és hátrányára egyaránt eltérhet a 123. § (5) bekezdésében foglaltaktól. A Magyar Közlönyben 2022. december 21-én megjelent és 2023. január 2-án hatályba lépett 2022. évi LXXIV. törvény (Módtv.) az Mt. 135. § (2) bekezdés *l*) pontját akként változtatta meg, hogy 2023. január 1-ét követően csak a munkavállaló javára enged eltérést kollektív szerződéssel az Mt. 123. § (5) bekezdésében foglaltaktól.
- [9] Az indítványozó szerint a jogszabályváltozás érintette a közte és a szakszervezet között hatályban lévő kollektív szerződést, amely szerint a szabadságot az esedékesség évében, de legkésőbb az esedékességet követő év április 30-ig kell kiadni azzal, hogy az esedékesség évét követően kiadott szabadság mértéke nem haladja meg a szabadság egyharmadát. Az indítványozó ezért – 2023 februárjában – kezdeményezte a szakszervezetnél a kollektív szerződés módosítását, amelyre 2023. december 18-án került sor; az új, a hatályos jognak megfelelő kollektív szerződés 2024. január 1-jén lépett hatályba. Az Mt. módosítás miatt szükséges kollektív szerződés módosítás – az érdekegyeztetési, tárgyalási folyamatok lefolytatásával – 9 hónapot vett igénybe.

- [10] A szakszervezet ugyanakkor keresetet terjesztett elő az indítványozóval szemben, melyben a kollektív szerződés részleges érvénytelensége megállapítását kérte arra hivatkozva, hogy az az Mt. 123. § (5) bekezdés c) pontjába ütközik.
- [11] Az elsőfokú bíróság a szakszervezet keresetét elutasította, mivel a megállapítási kereset jogszabályban rögzített konjunktív feltételei nem álltak fent. A másodfokú bíróság az indítványozó fellebbezését nagyrészt alaposnak ítélte, az elsőfokú bíróság érdemi döntésével egyetértve, annak jogi indokolását megváltoztatva azt helybenhagyta. A másodfokú bíróság nem érintette azt a kérdést, hogy az Mt. módosítása kapcsán a jogalkotó biztosított-e kellő felkészülési időt a jogalkalmazók számára.
- [12] Bár az indítványozó a panasz alapját képező bírósági eljárásban pernyertes lett, érvelése szerint ez nem zárja el attól, hogy a per tárgyát képező rendelkezéssel szemben alkotmányjogi panaszt nyújtson be. A jogszabály módosítás miatt sérelmes helyzetbe került; álláspontja szerint a jogalkotó nem biztosított elegendő határidőt a jogalkalmazók számára a kollektív szerződés módosításához, így a hatályban lévő kollektív szerződése 2023. január 1-jétől nem volt összhangban a hatályos joggal. A kollektív szerződés részleges érvénytelenségére és az indítványozó jogsértő magatartására tekintettel vele szemben a szakszervezet keresetet nyújtott be, amely szintén sérelmesen érintette. Álláspontja szerint a 2022. december 21-én közzétett, és 2023. január 1-jén hatályba lépett jogszabály módosításhoz való alkalmazkodásra a jogalkotó nem biztosított kellő felkészülési időt; a karácsony és újév közötti ünnepi időszakra eső rendkívül rövid időtartam alatt a kollektív szerződés módosítása nem volt reálisan teljesíthető. Így a jogszabály módosítása az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság követelménye és az abból levezethető jogbiztonság elve sérelmét okozta.
- [13] 1.3. Az Abtv. 57. § (1b) bekezdése alapján, ha a jogszabály megalkotója, illetve a törvény kezdeményezője – figyelemmel arra is, hogy az ügy a személyek széles körét érinti-e – az üggyel kapcsolatos álláspontjáról az Alkotmánybíróságot tájékoztatni kívánja, véleményét az (1a) bekezdés szerinti közzétételtől számított 30 napon belül megküldi az Alkotmánybíróságnak. Erre tekintettel 2024. november 21-én a nemzetgazdasági miniszter megküldte az üggyel kapcsolatos álláspontját az Alkotmánybíróságnak.
- [14] 2. Az indítványozó a 2024. október 24-én Alkotmánybíróságra érkezett beadványában eljárás felfüggesztése iránti kérelmet terjesztett elő.
- [15] Arra hivatkozott, hogy a felperes szakszervezet indítványára – a Budapest Környéki Törvényszék előtt kollektív szerződés részleges érvénytelenségének megállapítása iránt indított és ott 25.M.70.259/2023. folyamatban volt munkaügyi per, illetve a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság előtt 1.Mf.31.063/2024. számon folyamatban volt munkaügyi per kapcsán – a Kúrián Mfv.V.10.106/2024/2. ügyszámon felülvizsgálati eljárás indult.
- [16] Kérte az Alkotmánybíróságot az IV/3182/2024. ügyszám alatt nyilvántartásba vett eljárásnak – az Abtv. 60. §-a szerinti – a Kúria előtt folyamatban lévő felülvizsgálati eljárás befejezéséig történő felfüggesztésére, tekintettel arra, hogy a Kúria döntése kihatással lehet az alkotmányjogi panasz eljárás sorsára is.
- [17] 3. Az Ügyrend 32. § (3) bekezdése szerint, ha az Alkotmánybíróság a főtítkári előkészítő eljárás során hivatalos tudomást szerez arról, hogy az alkotmányjogi panasszal érintett ügyben a sérelmezett bírói döntés ellen előterjesztett felülvizsgálati kérelmet vagy felülvizsgálati indítványt a Kúria még nem bírálta el, az alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság egyesbíróként eljárva – az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidő megtartásának vizsgálatát követően, az egyéb formai és tartalmi feltételek vizsgálatának mellőzésével – soron kívül visszautasítja. A (4) bekezdés kimondja, hogy ha az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben benyújtott alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság a (3) bekezdés alapján utasította vissza, a Kúria felülvizsgálati eljárást lezáró határozatának kézbesítésétől számított, az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott határidőn belül a (2) bekezdés szerinti alkotmányjogi panaszban sérelmezett döntés ellen ismételten benyújtható alkotmányjogi panasz. Ilyen esetben a (2) bekezdés szerinti alkotmányjogi panaszban sérelmezett bírói döntés mellett a Kúriának a felülvizsgálati eljárásban hozott határozatát is lehet támadni.
- [18] 4. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz visszautasításának van helye az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján, az Ügyrend 32. § (3) bekezdésére figyelemmel, ezért azt visszautasította.

*Haszonicsné Dr. Ádám Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró*

*Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró*

*Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró*

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3182/2024.

